

De RUSTENBURGWIIK : een heemkundige wandeling

De Rustenburgwijk bevat de straten in de driehoek tussen het kanaal naar Oostende, de Oostendsesteenweg en de spoorweg. De bebouwing van die wijk gebeurde bij beslissing van het Brugs schepencollege van 1930.

We starten op de hoek van de Oostendsesteenweg en de Sint-Pietersstatiedreef, rechtover de straat **Tempelhof** dus. Die straat (Tempelhof) bestond al sinds 1906 maar kreeg slechts 8 jaar later een naam "Tramstraat". Het stadsbestuur hoopte dat er een dichtbevolkte wijk zou ontstaan. Tramlijn 3 zou dan niet alleen de Blankenbergsesteenweg bedienen maar ook via die Tramstraat het station bereiken en de borstelfabriek van Delhaize. Helaas is er nooit een tramlijn gekomen. In 1936 werd de straatnaam dan maar gewijzigd in "Tempelhof". Daarmee wou de stad ons herinneren aan de orde van de Tempeliers die heel dit gebied bezaten, gebied groter dan de huidige Rustenburgwijk.

Hier kwam er een echt stationsgebouw zodat de straat langs de spoorweg in 1933 terecht de naam kreeg **Sint-Pietersstatiedreef**. Op de foto uit 1910 bemerk je rechts de nu nog bestaande brede trappen naar de ook nog bestaande ingangstunnel. Het luxueuze stationsgebouw en het gebouw ernaast voor de stationschef werden in 1956 afgebroken en vervangen door twee treurige schuilhokjes. Sint-Pieters is vaak voor het stadsbestuur een vergeten wijk geweest.

We wandelen verder langs de spoorweg en kruisen drie verschillende straten. De eerste is de **Rustenburgstraat**. De straat werd, zoals gans de wijk, ontworpen in 1930 en kreeg zijn naam in 1933. Het kasteel Rustenburg ligt eigenlijk wat verder (in het begin van de Oude Oostendsesteenweg) maar men wou de namen van de nieuwe straten toch een plaatselijke toets geven. Het kasteel Rustenburg gaat terug naar de 15e eeuw. Het huidige kasteel dateert uit de 18de eeuw. Sinds 1965 is Rustenburg met veel nieuwe gebouwen een psychotherapeutisch centrum dat mensen behandelt die gebukt gaan onder psychologische of sociale problemen. De officiële toegang is nu in het begin van de Waggelwaterstraat, langs de andere kant van de spoorweg.

Rechtover de Rustenburgstraat staat tegen de spoorwegberm een wit beeld. Dit is een beeld, geplaatst rond 1980, van Onze-Lieve-Vrouw van Banneux, een kopie van het beeld in het bedevaartsoord van dit Waalse dorpje. Bij vandalisme een vijftal jaar terug werd het hoofd afgehakt. Het werd hersteld door de stadsdiensten en volledig in het wit geschilderd alhoewel dergelijk beeld normaal met een blauw lint is.

De tweede straat is de **Wijnenburgstraat**. Die loopt evenwijdig met de Rustenburgstraat tot de Steenkaai aan het kanaal. Het oude leengoed Wijnenburg uit de 15e eeuw, later hofstede lag op het terrein waar nu het AZ staat. De hoeve werd daarvoor in 1966 grotendeels gesloopt. De resten van de hoeve zijn sterk verbouwd en liggen Steenkaai 65. Op het rode pannendak werd met zwarte pannen een tekening gerealiseerd van een Calvariekruis. Vermoedelijk ter bescherming tegen bovennatuurlijke krachten.

De derde straat, de **Karel Mestdaghstraat**, loopt niet meer evenwijdig met de vorige twee maar maakt een bocht naar links zodat de twee vorige straten gekruist worden. Dat Karel Mestdagh bij Sint-Pieters hoort is een zekerheid. Deze toondichter is er geboren in 1850. Zijn vader was koster en organist in de kerk van Sint-Pieters. Hij was de dorpsonderwijzer, toen dus een plaatselijk belangrijk man. Na muziekstudies in binnen- en buitenland volgde Karel Mestdagh zijn vader in 1895 op als koster. Vijf jaar later werd hij directeur van het Brugse muziekconservatorium. Hij werd een internationaal bekend componist. Hij huwde met Marie-Louise Belamy de dochter van de burgemeester van Sint-Pieters en ging in het kasteeltje De Patente langs de Blankenbergsesteenweg wonen. Hij overleed in 1924 en ligt begraven op het kerkhof van Sint-Pieters. Omdat hij als directeur van het Brugs muziekconservatorium hier een straatnaam kreeg zijn er hier nog de twee directeurs van voor hem met een straatnaam bedacht.

We draaien wat verder links in tussen huisnummers 46 en 47 van de Sint-Pietersstatiedreef. Deze naamloze straat schijnt dood te lopen maar draait het vroegere fabrieksterrein van Delhaize op. Zo komen we langs een deel van de vroegere fabrieksgebouwen. **Hier werkten toen een 400 arbeiders. Ze vervaardigden tot 10.000 borstels per dag.** We wandelen voorbij de eerste van de twee lange werkplaatsen en draaien dan naar links tussen die twee. Onderweg zullen we zien dat in de gebouwen nu andere bekende en minder bekende bedrijven gehuisvest zijn. Op het einde slaan we rechtsaf zodat we uitkomen aan het kanaal.

We draaien nu linksaf direct op het voetpad van de **Steenkaai**. Die naam werd al in 1899 gegeven, onmiddellijk na de fusie van de gemeente Sint-Pieters-op-den-Dijk met de stad Brugge. Het kanaal hier rond de Scheepsdalebrug was de plaats waar veel hout, stenen en kolen werden aangevoerd per schip. De overkant kreeg de namen Houtkaai en Kolenkaai.

We blijven langs de Steenkaai en komen voorbij de **Kanunnik Duclosstraat**. Een korte straat tot aan de Karel Mestdaghstraat. Adolf Duclos heeft niet direct iets met Sint-Pieters te maken. Hij werd in Brugge geboren in 1841 en overleed er in 1925. Hij werd priester en heeft een leidende rol gespeeld in verband met kunst, oudheidkunde en geschiedenis van Vlaanderen en Brugge. Een echte heemkundige. Zijn meesterwerk, het boek "Bruges, histoire et souvenirs" verscheen in 1910 is nu nog een onovertroffen werk en een basis voor iedereen die opzoeken doet over het vroegere Brugge. Hij publiceerde in het Frans om in die tijd een groter publiek te bereiken maar stond sterk achter de vervaamsing van het toen verfranste Vlaanderen. Zo was hij onder andere oprichter in Brugge in 1875 van een van de oudste afdelingen het Davidsfonds.

We wandelen verder langs de Steenkaai en nemen dan de eerste straat links, de Wijnenburgstraat. Zo komen we aan het **Rustenburgpark**, de groene long van de wijk. Dit parkje ligt enerzijds tussen de Wijnenburg- en de Rustenburgstraat en anderzijds tussen de **Hendrik Waelputstraat** en de **Leo van Geluwestraat** genoemd naar de twee voorgangers van Karel Mestdagh in de muziekschool.

De eerste van die twee straten kreeg in 1933 de naam Borstelmakersstraat in verband met de zojuist besproken werkplaatsen. Toen in 1935 een herdenking plaats vond van Hendrik Waelput die 50 jaar voordien was gestorven oordeelde het stadsbestuur dat ze beter de straat noemden naar die Gentse musicus, geboren in 1845 en overleden in 1885. Hendrik Waelput heeft geen link met Sint-Pieters maar hij was wel enkele jaren directeur van de stedelijke muziekschool in Brugge. Hij kreeg ook een straatnaam in Gent.

De Leo van Geluwestraat, langs de overzijde van het park ontstond pas in 1965, dus ruim dertig jaar na de andere straten van de wijk. Leo van Geluwe, ook een Oost-Vlaming, werd geboren in 1837 en stierf in 1914. Hij was o.a. inspecteur van de muziekscholen en sedert 1872 directeur van de muziekschool in Brugge in opvolging van Hendrik Waelput. Hij werkte hard aan de kwaliteitsverbetering ervan, met als gevolg dat de muziekschool vanaf 1879 de naam 'conservatorium' mocht dragen. Hij componeerde zeer veel en organiseerde in Brugge in 1895 de "Concerten van het Conservatorium", die 15 jaar lang het hoogtepunt waren van het muziekleven in Brugge. Hij werd opgevolgd door Karel Mestdagh.

Zo hebben we alle straten van de Rustenburgwijk besproken.

Herman Gevaert